

Namn: Simon Frogemar

Ämneslärarprogrammet Idrott och hälsa

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LGID2A
Nivå: Avancerad nivå
Termin/år: VT 2023
Handledare: Pär Rylander
Examinator: Suzanne Lundvall

Nyckelord: Idrott och hälsa, betyg, bedömning, värdeord.

Sammanfattning

Teoretiska inslag inom ämnet Idrott och hälsa har de senaste åren fått allt större genomslag. För att visa sådana kunskaper behöver elever visa olika förmågor som relaterar till olika betygsnivåer inom ämnet. Begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* är exempel på sådana förmågor som ofta involverar teoretiska eller reflektiva kunskapsområden inom ämnet. Elever och lärare på gymnasienivå i Sverige har tidigare uttryckt osäkerhet kring hur de här begreppen bör förstås i relation till undervisningsinnehåll. Syftet med studien var att undersöka elevers uppfattning och förståelse av de värdeord som förekommer i betygskriterierna för ämnet Idrott och hälsa. 17 gymnasieelever i varierande åldrar intervjuades genom kvalitativa intervjuer. Resultatet visade relativt hög språklig förståelse men större okunskap kring dess relation till ämnesinnehåll. En möjlig implikation för studiens resultat är att det finns skäl att tydliggöra begreppens innebörd för att främja elevernas resultat inom ämnet.

1 Förord

Inledningsvis vill jag rikta ett stort tack till min handledare Pär Rylander för värdefull hjälp genom samtal och reflektion under examensarbetets gång. Ett extra stort tack riktas även till min familj och vänner för att ha uppmuntrat valet av prasselbyxor och gymmaskor som framtida yrkeskostym. Framför allt, störst tack till min fästmo som har stöttat mig under studieperioden och genom min 30-årskris som till slut resulterade i lärarspåret. Tack och förlåt.

Till Skrållan.

2 Innehållsförteckning

1	Förord	1
2	Innehållsförteckning	1
3	Inledning	1
	3.1 Syfte och frågeställningar	1
	3.2 Bakgrund.....	2
4	Metod	7
5	Resultat	10
	5.1 Språklig innebörd	10
	5.2 Värdeord och relation till ämnesinnehåll.....	13
6	Diskussion	16
	6.1 Metoddiskussion.	17
	6.2 Resultatdiskussion	18
7	Sammanfattning och implikationer	20
8	Referenslista	21
9	Bilagor	24
	Bilaga 1 – Intervjuguide.....	24

3 Inledning

Betyg och bedömning är ett återkommande debatterat område inom både läraryrket och politiken. Ämnet Idrott och hälsa utgör inget undantag då ämnets karaktär genom åren har blivit alltmer kunskapsfokuserad och således mer subjekt för hur kunskaper bör bedömas inom ämnet.

Seger (2014) skriver exempelvis att Skolverket återkommande har velat förbättra kunskapsnivåerna hos svenska skolelever och ämnet har genomgått en stegring till att tydliggöra kunskapsinnehållet för att undvika ett för stort fokus på aktivitet som riskerar att drabba lärandet. Ruin (2021) skriver i en artikel att kunskaper inom ämnet upplevs som svårbedömt av lärare och att det trots stödmaterial och bedömningshjälp från Skolverket finns en utbredd osäkerhet när det kommer till bedömning.

I betygsriterierna för ämnet Idrott och hälsa är teoretiska och reflektiva delar i innehållet förknippat med vissa värdeord och begrepp såsom: *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat*. Under min utbildning på lärarprogrammet har diskussion ofta återkommit kring hur lärare bör tolka de här värdeorden i styrdokumentet och inte sällan har diskussionen resulterat i fler frågor än svar. I den här undersökningen kommer gymnasielevs uppfattningar om begreppen synliggöras i förhållande till språklig innebörd och ämnet Idrott och hälsa. Nedan följer presentation av undersökningens syfte samt frågeställningar:

3.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka elevers uppfattning och förståelse av de värdeord som förekommer i betygsriterierna för ämnet Idrott och hälsa. I detta ingår dels att studera elevernas språkliga förståelse, dels hur de relaterar värdeorden till olika innehåll i ämnet. De frågeställningar som behandlas är följande:

1. Hur uppfattar gymnasielever begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i relation till begreppens språkliga betydelse?
2. Hur uppfattar gymnasieelever begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i relation till ämnesinnehåll inom ämnet Idrott och hälsa 1?

Begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* kommer härnäst refereras omväxlande till ”begreppen”, ”värdeorden” eller ”orden”. Nedan presenteras fördjupad bakgrund som rör ämnet Idrott och hälsas ökade fokus kring kunskaps- och reflektionsinnehåll, samt tidigare forskning som är relevant för den här undersökningens syfte.

3.2 Bakgrund

Historiskt sett har idrottsämnet i svensk skola till stor del varit av praktisk karaktär där elever utför rörelse och aktivitet. År 1994 infördes en ny reform och ämnet fick namnet: Idrott och hälsa, vilket i sig medförde krav på mer teoretiska kunskaper i och med hälsobegreppets innebörd (Larsson, 2016). Till läroplansreformen som instiftades år 2011 fick de teoretiska delarna ännu större genomslag än tidigare menar Seger (2014). I takt med att eleverna blir äldre ökar dessutom kraven successivt på kunskaps- och reflektionsförmåga för att kunna nå olika betygsnivåer vilket avspeglas i synnerhet på gymnasienivå.

Det finns studier som rapporterar att lärare inom ämnet kan uppleva oro inför hur de teoretiska kunskaperna bör appliceras och bedömas inom undervisningen enligt Seger (2014). Resultatet från en undersökning gjord av Redelius och Hay (2012) visar dessutom att många elever i sin tur tycker att kunskapskrav, betygskriterier och läroplan är svårtolkade och upplever att de bedöms på grad av aktivitets- och attitydsnivå snarare än lärandemål och betygskriterier. Seger (2016) skriver också att lärare tenderar att känna svårighet kring att förhålla sig till de värdeord som tydliggör och differentierar kunskapskrav och betygsnivåer. Vidare menar Seger (2016) att lärare kan känna sig osäkra till hur begreppen bör kommuniceras till eleverna så att de når sina lärande- och betygs mål.

Läroplanens övergripande mål på gymnasienivå är att eleverna utvecklar kunskaper som exempelvis inbegriper att formulera, analysera, reflektera och kritiskt granska inom olika ämnen i deras studieväg (Skolverket, 2016). För att framgångsrikt kunna praktisera de här kunskaperna i skolan behöver också eleverna få tillfälle att öva och förstå vad det innebär att göra det på olika sätt. Exempelvis bör uppgifter av hög kvalitet bestå av utförliga och väl underbyggda resonemang som visar förståelse av mer komplexa områden. För att uppvisa sådan förmåga bör exempelvis elever uppvisa färdigheter som rör logiska relationer, orsak och effekt med möjliga konsekvenser som belyser likheter och skillnader (Holmberg, 2013). Ett konkret exempel kan exempelvis kopplas till begreppet kroppslig förmåga som eleverna ska utveckla inom kursen. Enligt Skolverkets (2014) bedömningsstöd innefattar inte bara kroppslig förmåga rörelse kvaliteter, utan också att beskriva, reflektera och visa kunskap om teorier och metoder som kan återges i olika resonemang om hälsa och kroppslig förmåga inom träningsområden.

I enlighet med den svenska skolans likvärdighets- och kompensationsuppdrag för elever med skilda förutsättningar är det av vikt att sträva så att alla elever, oavsett bakgrund, får goda förutsättningar att klara skolan samt att även kunna nå högre betygsnivåer (Skolverket, 2011). För att lyckas med studierna i skolan finns det anledning att tydliggöra vad eleverna behöver uppvisa för att nå ett visst betyg. Eleverna behöver förstå vad de behöver lära sig och vad de blir bedömda på. Hattie (2012) belyser exempelvis vikten av att lärandemål och betygskriterier synliggörs till eleverna för att främja deras prestation i skolan, vilket ger stöd till att lärare behöver tillägna sig kunskap och ökad förståelse så det kan kommuniceras till eleverna. Värdeorden i betygskriterierna är därför en relevant faktor som behöver synliggöras för eleverna för att främja deras prestation i skolan. Innan vi återvänder till värdeorden i betygskriterierna som är i fokus för den här studien, kommer tidigare forskning på temat att behandlas nedan:

3.2.1 Tidigare forskning

Forskning på elevperspektiv kring värdeord och formuleringar i betygskriterierna inom Idrott och hälsa är dessvärre knapphändig. Modell och Gerdin (2022) undersökte däremot elevers uppfattning kring rättvis bedömning inom ämnet. Resultatet påvisade att vissa elever uttryckte att bedömningen ofta upplevdes som allt för subjektiv och att tydligheten var otillräcklig. Eleverna i studien uttryckte att de ofta kände sig missförstådda och osäkra till hur de kan förbättra sitt betyg inom ämnet då inte lärarna gav tillräcklig återkoppling. Asp-Onsjö och Holm (2014) lyfter också att många elever uppvisar en osäkerhet kring betygskriterier och vad det egentligen skiljer sig åt emellan de olika betygsnivåerna. Elever från studien rapporterar att även om betygskriterier och formuleringar för lärandemål ofta är närvarande och återkommande vid undervisningen är det svårt att tyda exakt vad som behöver utföras för en specifik betygsnivå, vilket även styrks av Redelius och Hay (2012).

Andra studier undersöker elevers uppfattningar kring betyg och bedömning mer i allmänhet. Sivenbrings (2016) avhandling tar exempelvis upp språkets innebörd när det kommer till betyg och bedömning hos elever i den svenska skolan. I avhandlingen intervjuas elever som styrker det faktum att språket i skolans styrdokument kan upplevas som svårtillgängligt när det skall tydas i relation till vad som syftas till. I en relativt ny och mindre studie av Isaksson (2022) visade det däremot sig att merparten av eleverna har förmåga att tolka och konkretisera kunskapskrav, betygskriterier och dess värdeord i ämnet Samhällskunskap. Likväl är deras tolkning i hög grad varierad och det finns ingen entydig tolkning som framgår i resultatet av studien. Isakssons undersökning visar också att lärarna försöker implementera och involvera betygskriterier och förklara värdeord i undervisningen men ändå har eleverna svårt att tolka det på ett adekvat sätt eftersom olika lärare tolkar begreppen på olika sätt.

Bakomliggande forskning åskådliggör att det finns tendenser att elever kan uppleva svårigheter i att tolka och konkretisera värdeord och begrepp i betygskriterierna på gymnasienivå i Sverige. Den här undersökningen kommer fördjupa sig i gymnasieelevers uppfattning och förståelse kring vissa värdeord som återfinns i betygskriterierna för kursen Idrott och hälsa 1. Nedan följer en fördjupning av semantisk och språklig innebörd av värdeorden i betygskriterierna för Idrott och hälsa:

3.3 Värdeord & betygskriterier

Betygsättning bör spegla elevers kunskapskvalitet vid tiden när betyg delas ut. Betygskriterierna A-F speglar i sin tur kännetecknen på olika nivåer som lämpligast motsvarar elevens kunskapsnivå (Skolverket, 2023). Vidare finns en mängd faktorer som lärare behöver förhålla sig när de utövar bedömning och betygsättning och i det här avsnittet kommer fokus främst riktas mot återkommande värdeord som återfinns i princip samtliga gymnasieämnen som är förenade med ett visst betygskriterium: *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat*. Värdeorden återkommer i sin tur i kombination med verb som exempelvis: *beskriva*, *diskutera*, *redogöra* och *värdera*. Här följer exempel på utdrag från betygskriterierna för det högsta betyget A inom Idrott och hälsa 1:

”...kan eleven **utförligt** och **nyanserat** beskriva aktiviteternas och livsstilens betydelse för

den kroppsliga förmågan och hälsan.”
 ”...med **nyanserade** omdömen värdera resultatet i relation till träningsmetodernas teorier.”
 ”...kan eleven **utförligt** och **nyanserat** diskutera friluftsliv, motion och idrott som sociala Fenomen...” (Skolverket, 2023)

För att nå betyget A behöver alltså eleverna redogöra för kunskap och reflektion som motsvarar *utförligt* och *nyanserat*. För att kontrastera det högsta betyget med det lägsta godkända betyget kan vi även se exempel av betygskriterier för omdöme E:

”... beskriver eleven **översiktligt** aktiviteternas och livsstilens betydelse för den kroppsliga förmågan och hälsan.”
 ”...kan eleven **översiktligt** diskutera friluftsliv, motion och idrott som sociala Fenomen...” (Skolverket, 2023)

Ovan exempel belyser det faktum som läraren behöver förhålla sig till vid betygsättning och bedömning. Likväl ställer det krav på att eleven förstår och kan tolka vad ovan kriterier relaterar till för att uppvisa sådana förmågor och prestera i linje med det betygsmål som eftersträvas. Eleverna behöver applicera *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad* kunskap när det är moment eller uppgifter som kräver att de beskriver, diskuterar, redogör och värderar något undervisningsinnehåll. Ofta syftar den typen av undervisningsinnehåll till fakta, teorier eller reflektion inom ämnet, snarare än praktiska förmågor (Gustafsson och Karlsson, 2021). Skolverkets (2011) allmänna kommentarer till ämnesplanerna redogör exempelvis att *översiktlig* förmåga tar upp väsentliga delar, men kan vara mer ungefärlig och inte exakt. *Utförlig* förmåga behandlar innehållet mer exakt och innehållsrikt med längre och mer detaljerade resonemang. *Nyanserad* förmåga inbegriper att kunna redogöra för flera olika perspektiv i förhållande till ämnesinnehållet.

Värdeorden i betygskriterierna behöver förstås och tolkas av lärare som i sin tur behöver säkerställa att eleverna förstår vad kriterierna innebär för att nå ett visst betyg. Ett sätt att också förstå begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* är att titta på deras språkliga definitioner. Nedan följer urklipp ur Svenska Akademiens (2021) internetbaserade ordlista om hur begreppen kan definieras:

<p>översiktlig <i>översiktligt översiktliga</i> ORDKLASS: adjektiv UTTAL: översiktlig </p> <ul style="list-style-type: none"> • som ger huvuddragen inom visst ämnesområde eller dylikt 	<p>utförlig <i>utförligt utförliga</i> ORDKLASS: adjektiv UTTAL: u`tförlig </p> <ul style="list-style-type: none"> • som behandlar även de smärre detaljerna och därför är relativt omfattande; om beskrivning, berättelse eller dylikt 	<p>nyansera <i>nyanserade nyanserat</i> ORDKLASS: verb UTTAL: [nyan`se`ra] el. [nyanse`ra] </p> <ul style="list-style-type: none"> • (ofta perfekt particip) åstadkomma finare skiftningar i någon framställning etc., särsk. med avseende på begrepp, känslor eller dylikt
--	--	---

Svenska Akademiens definitioner av begreppen samt Skolverkets (2011) kommentarer ovan fungerar således som språkligt och semantiskt stöd för att senare analysera deltagarnas svar och hur de förhåller sig till språklig innebörd av begreppen. Det finns däremot skäl att titta närmare på teoretiska ramverk och stödverktyg för att kunna analysera elevernas svar i förhållande till studiens syfte och frågeställningar. Nedan presenteras därför de teoretiska ramverk som utgör grunden för analys i arbetet:

3.4 Teoretiska ramverk

I den här delen kommer valet av teoretiska ramverk att presenteras i relation till undersökningens två frågeställningar. Analysen utgår från begreppet fenomenografi och sedan appliceras tematisk analys för att besvara frågeställningarna.

3.4.1 Fenomenografi

Det teoretiska ramverket: fenomenografi har fungerat som inspiration vid bearbetningen av datamaterialet där deltagarnas uppfattning om fenomen behandlas. I korthet fungerar fenomenografi som en kvalitativ metod och verktyg för att analysera hur människor tolkar och upplever samma företeelse eller fenomen på olika sätt och undersöker vilka skillnader som finns mellan olika uppfattningar. Det kan exempelvis vara hur de upplever skillnader, likheter och nyanser om ett visst fenomen. Metoden fokuserar på att kategorisera och analysera variationer mellan individers uppfattningar erbjuder således möjlighet att identifiera kvalitativa kategorier som beskriver ett fenomen på olika sätt (Kroksmark, 2007, Marton och Svensson, 1978).

3.4.2 Semantisk tematisk analys och literacitet

Literacitet och semantisk tematisk analys utgör det teoretiska ramverket för frågeställning nummer 1. Tolkning och förståelse av begreppen i styrdokumentet medför höga krav av språklig förståelse hos gymnasieeleverna. Ett sätt att förklara språklig förståelse är genom begreppet literacitet som kommer från engelskans: "literacy", som är en term med bred innebörd. Begreppet relaterar oftast till läs- och skrivkunnighet (Gustafsson och Karlsson, 2021). Enligt Nestlog (2019) kan literacitet förstås som något människor gör när de integrerar med en text på diverse olika sätt, vare sig det är genom tal, läsning, skrift eller lyssning. Att förstå en texts språkliga innebörd, vare sig det är genom att läsa, lyssna eller tala är avgörande för att tillägna sig kunskap. Därav kan literacitet användas för att analysera hur elever tolkar ordens språkliga innebörd på olika sätt. Literacitet kommer därför att fungera som ett analysverktyg i den tematiska analytiska processen för semantisk och språklig innebörd av begreppen som täcker den första frågeställningen. Semantisk tematisk analys täcker främst ytliga och språkliga områden där ytterligare information återfinns under metod delen.

3.4.3 Latent tematisk analys

Studiens andra frågeställning behandlar elevernas uppfattning av begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i relation till ämnesinnehåll inom Idrott och hälsa 1. Fenomenografi har fungerat som inspiration och stöd till att urskilja deltagarnas uppfattningar om det fenomen som är i fokus i studien. För att sedan analysera och strukturera elevernas uppfattning om begreppen har analysen utgått från latent tematisk analys för att hitta och försöka identifiera olika teman i svaren. Metoden går bortom semantisk analys och inbegriper faktorer som utträner uppfattningar, underliggande idéer och konceptualiseringar i perspektiv till begreppen som är i fokus för den här studien (Braun och Clarke, 2006). Mer information återfinns under metodavsnittet.

4 Metod

I den här delen presenteras metod och genomförande av undersökningen. Följande delar behandlas nedan: design, urval, instrument, genomförande, databearbetning, tillförlitlighet och trovärdighet samt etiska överväganden.

4.1 Design

Metoden för undersökningen var kvalitativ och utgjordes av semistrukturerade intervjuer. Samtliga intervjuer genomförts som personliga möten i syfte att samtalen ska bidra till öppenhet och förtroende för att dela med sig om personliga åsikter och uppfattningar om det som är i fokus för undersökningen (Dalen, 2008, Denscombe och Larson, 2016).

4.2 Urval

Deltagare i studien bestod av 17 gymnasieelever på två olika 2 gymnasieskolor i centrala Göteborg där kontakt togs med verksamma lärare inom ämnet som författaren har haft personlig kontakt med tidigare. Samtliga elever var i slutskedet av kursen Idrott och hälsa 1 som var på väg att avslutas inom ett fåtal veckor från det att intervjuerna genomfördes. Urvalet av deltagare grundades i bekvämlighetsprincipen där tillgänglighet och villighet att ställa upp och således enkla att nå (Dalen, 2008). Eleverna som ställde upp i undersökningen är fördelade över 3 olika gymnasieprogram i 3 olika årskurser med totalt 3 olika lärare inom ämnet. Fördelningen är följande:

Skola 1: (Elev 1-10)

Samhällsprogrammet: 10 elever i årskurs 2

Skola 2: (Elev 11-17)

Naturkunskapsprogrammet: 3 elever i årskurs 1

Vård och omsorgsprogrammet: 4 elever i årskurs 3

4.3 Instrument

Frågorna i intervjuguiden (bilaga 1) har inledningsvis formulerats med bakgrundsinformation som rör ålder, gymnasieprogram, betygsmål och uppfattning om vilket betyg de kommer att få när kursen avslutas. Fortsättningsvis behandlas frågor om eleverna har diskuterat begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* med sin lärare i ämnet eller mentorer och klasskamrater. Innan intervjuguiden upprättades utfördes en pilotintervju med en gymnasieelev för att säkerställa så att frågorna utformas på ett sätt som bidrar till att deltagarnas svar kan relateras till studiens forskningsfrågor (Denscombe och Larson, 2016).

4.4 Genomförande

Samtliga intervjuer gjordes genom enskilda fysiska möten under pågående lektioner inom Idrott och hälsa och spelades in med inspelningsapplikation på mobiltelefon.

Intervjuerna var i snitt cirka 10 minuter långa. Med anledning av att intervjuerna har genomförts på ett semi-strukturerat sätt har följdfrågor och förtydliganden tillämpats för att redogöra vad informanterna syftar till i sina svar. Vid några av intervjuerna har följdfrågor applicerats för att sätta begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i en kontext de har större kunskap om och sätta begreppen i ett sammanhang. Vidare formulerades de inledande intervjufrågorna så att informanterna känner sig bekväma och kompetenta att besvara frågorna. Under, innan och efter intervjuerna gjordes också relationsbyggande samtal mellan forskare och informanter i syfte till att öka ett mer tillåtande samtalsklimat.

För att undvika att påverka elevernas svar i för stor utsträckning har forskaren undvikt att definiera och förklara begreppens egentliga innebörd under samtliga intervjuer. I stället uppmuntrades eleverna att resonera kring begreppen själva för att höra deras uppfattning och förståelse. Eleverna fick också möjlighet att resonera kring begreppen i allmänhet för specifika uppgifter som rör teori eller reflektionskunskap inom ämnet. I vissa fall har eleverna fått resonera fritt och jämföra andra ämnen för att enklare sätta värdeorden i perspektiv till ett område de har större kunskap om.

4.5 Databearbetning

För den första frågeställningen transkriberades samtliga 17 intervjuer och dessa lästes igenom vid flera tillfällen för att bekanta mig med innehållet. Efter återlyssning av inspelningarna, skedde kodning och tematisering i enlighet med semantisk tematisk analys som fokuserar på explicita och ytliga aspekter i deltagarnas svar (Braun och Clarke (2006)). Den initiala färgkodningen i enlighet med undersökningens första forskningsfråga färgkodningen resulterade i faktorer som rör synonymer, begreppsförklaringar och språklig innebörd och därefter placerades de in som teman som är av relevans för den första forskningsfrågan.

Den andra frågeställningen besvarades med hjälp av latent tematisk analys och har även här användes samtliga 17 intervjuer. Braun och Clarke (2006) skriver att latent tematisk analys delvis kan ses som en tematisk diskursiv analys, vars innehåll fångar bredare uppfattningar och strukturer av det som uttrycks i svarmaterialet. Utskrivet material lästes därför åter igenom för att bekanta sig med innehållet och därefter påbörjades färgkodning för att utröna relevant data i förhållande till forskningsfrågan. Kodningen i momentet fokuserade på att fånga tankesätt, underliggande idéer och konceptualiseringar kring begreppens relation till ämnet.

4.6 Tillförlitlighet och trovärdighet

I kvalitativa undersökningar undersöks deltagarnas erfarenheter, åsikter och funderingar i en viss frågeställning, vilket den här studien har fokuserat på främst. Denscombe och Larson (2016) skriver att det är av vikt att studien presenteras tydligt, korrekt och väl avvägt inom alla områden för att den ska uppfattas som tillförlitlig, vilket också har eftersträvats att tillämpa i samtliga delar av arbetet. Transkribering av intervjuerna höjer studiens tillförlitlighet där varje ord och mening har noterats och analyserats vid återkommande tillfällen. Däremot kan underliggande kommunikativa detaljer ha missats under bearbetandet av materialet.

Det som har bidragit till studiens trovärdighet är att intervjufrågor, frågeställningar och syfte har undersökts med relevant metod med ändamålsenliga deltagare. Tidigare forskning, teoretiska utgångspunkter samt presentation av metod har behandlats för att försäkra att undersökningen har genomförts på rätt sätt (Denscombe och Larson, 2016). Likväl presenteras också citat och utdrag från deltagarnas svar i resultatdelen för att styrka de teman som har framkommit. Det faktum att 17 olika elever på 2 olika skolor och 3 olika gymnasieprogram har intervjuats i enlighet med studiens syfte kan ses som positivt sett till trovärdighet.

Till sist bör det nämnas att genomförandet av studien har karaktäriserats av noggrann bearbetning och diskussion av materialet i samråd med handledare vid återkommande tillfällen. Författaren har förförståelse inom området genom sin utbildning på ämneslärarprogrammet och således kunskap om ämnets karaktär och betygsbegrepp. Deltagarna i studien är i blandade åldrar som alla i princip har läst klart kursen Idrott och hälsa 1. En skola bestod av stor andel högpresterande elever och en skola med större andel lågpresterande elever.

4.7 Etiska överväganden

Etiska överväganden har utförts i enlighet med Vetenskapsrådets (2018) forskningsetiska principer om informations-, konfidentialitets-, samtyckes- och nyttjandekravet. Samtliga elever har muntligt godkänt deltagande och inspelning av samtalen och garanterats anonymitet efter att studiens syfte och innehåll har introducerats för deltagarna. För att särskilja elevernas svar har numrering tillämpats vid den tematiska analysen och transkriberingen. Eleverna har tilldelats ett nummer och kallas: "Elev 1", "Elev 2" och så vidare. Genom numrering garanteras eleverna anonymitet i enlighet med det muntliga medgivande respektive elev har gett innan intervjun genomfördes. För att garantera elevernas anonymitet i undersökningen kommer elevernas könsidentitet ej att nämnas vidare.

5 Resultat

Resultaten nedan presenteras i relation till studiens syfte och två huvudsakliga frågeställningar. Den första frågeställningen behandlar hur eleverna förhåller sig till begreppen *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad* i relation till ordens språkliga innebörd. Den andra frågeställningen berör elevernas uppfattning av begreppen i relation till ämnet Idrott och hälsa 1. För den första frågan har två teman framkommit: språklig innebörd och missuppfattningar. Den andra frågan resulterade i fyra teman: ordbegränsningars påverkan, värdeord lika med betygsnivåer, konkretisering samt oförmåga till konkretisering till ämnesinnehåll.

5.1 Språklig innebörd

För den första forskningsfrågan har två teman tagits fram efter kodning och semantisk tematisk analys av det transkriberade materialet. Det första temat behandlar språklig innebörd och relaterar till deltagarnas förmåga att förstå och använda begreppen utifrån dess betydelse. Det andra temat behandlar missuppfattningar och redogör deltagarnas svar som inte ligger i linje med begreppens betydelse och innebörd. Deltagarnas svar tolkas och analyseras utifrån språkliga definitioner och begreppet literacitet i relation till begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* som är i fokus för undersökningen. Likväl fanns det en utbredd osäkerhet när de ombads beskriva begreppen. Här följer exempel på ett utdrag mellan intervjuare och elev 15 efter hen har haft svårt att sätta orden i ett sammanhang:

Intervjuare: "Vad tänker du på när du hör orden utförlig och nyanserad?"

Elev 15: "Alltså, det är väldigt komplicerade ord. Det är inte så att jag använder det i vardagligt språk..."

Det första temat för den första frågeställningen berör språklig förståelse och presenteras nedan:

5.1.1 Språklig förståelse

Språklig förståelse relateras i den här undersökningen till ordens betydelse och förståelse för begreppens innebörd i relation till literacitet. Elevernas svar under det här temat inbegriper ofta resonemang om begreppens vedertagna betydelse i allmänhet eller när begreppens sätts i ett sammanhang de har större anknytning till eller kunskap om. Flera av eleverna kunde här resonera på ett sätt som beskrev språklig innebörd på ett relativt välformulerat sätt och i linje med språklig innebörd. Ofta resonerade deltagarna genom synonymer eller formuleringar som fångar begreppens innebörd. *Översiktlig* beskrevs ibland som: grundläggande, överskådligt eller det mest viktiga. *Utförlig* beskrevs som att: utveckla, flera steg eller detaljerat. *Nyanserat* beskrevs som: flera olika aspekter, problematisera, orsakssamband, olika slutsatser eller analytiskt tänkande. I princip samtliga elever som uppvisade sådan förmåga återfanns i skola 1 med stor andel högpresterande elevgrupper.

Vissa av eleverna som var tveksamma till att beskriva ordens betydelse i allmänhet kunde däremot föra ett resonemang som nedan när en elev fick sätta det i en kontext de har större kunskap om, exempelvis: friidrottsgrenen sprint:

Elev 1: "Det är mycket enklare att prata om. Om jag skulle säga i typ sprint, så skulle bara springa vara E-nivå. C är att man tänker på hur man springer, liksom att man har, eller liksom man använder höfte, man använder foten och liksom...nu minns jag inte ordet...men har aktiv fot, aktiv nedsättning. Och A-nivå skulle i så fall vara att man kan förklara hur man använder startblock. Hur man ska ligga i vilken vinkel, hur mycket man ska gå upp, eh och ja lite så."

Beskrivningen ovan återger de olika betygsnivåerna för hur en start i sprint kan gå till genom att skildra flera olika steg av detaljer i utförandet och visar ett resonemang där begreppens innebörd beskrivs på ett sätt som är relativt förenlig med språklig förståelse och literacitet. En annan elev förklarar begreppet *översiktligt* när den reflekterar över dess allmänna betydelse inom ämnet:

Elev 8: "Det är där det blir lite luddigt, men att man nämner allt i det grundläggande, att man liksom visar överskådligt att man kan greppa ämnet och dess innebörd."

Beskrivningar likt citatet ovan och tidigare resonemang om ordens betydelse påvisar en relativt utbredd literatisk förmåga då det kan använda orden i ett sammanhang som kan knytas an till begreppens betydelse. Även om många av eleverna var osäkra och tveksamma inför dess innebörd kunde de föra ett resonemang som visar språklig förståelse för begreppen.

5.1.2 Missuppfattningar

Ett anmärkningsvärt tema som framgick i studien var att flera elever tolkade begreppet *översiktligt* på ett sätt som inte fångar begreppens egentliga språkliga innebörd. Samtliga elever gick i skola 2 med blandade elevgrupper från olika socioekonomiska områden och olika modersmål. Nedan följer ett citat från en av eleverna:

Elev 12: "Alltså, jag tänker att det är någonting som är bättre. Eller alltså här, det blir verkligen så att när man tänker på det så tar det stopp. Men översiktlig förmåga är någonting som är högre än undersiktlig, eller så tänker jag liksom."

Ovan beskrivning sammanfattar några av elevernas uppfattning om ordens betydelse. Ordet: *översiktligs* bokstavliga betydelse var överordnad i betygshierarkin i deras resonemang när de jämförde ordet tillsammans med *utförlig* och *nyanserad*.

Ett annat exempel hittas hos följande elev:

Elev 6: "Översiktlig förmåga? Jag tänker väl att eh...jag vet inte vad jag tänker riktigt haha. Eh, nä men att man kan det väldigt bra tycker jag. Man utvecklar det nyanserat och sånt. Jag vet inte riktigt hur jag ska förklara."

Sammanfattningsvis visar resultatet för frågeställning 1 att det finns en relativt hög grad av språklig förståelse av begreppens betydelse. Likväl fanns det några elever som har missuppfattat begreppens språkliga innebörd och tolkar det med något som inte är i linje med begreppens egentliga betydelse.

5.2 Värdeord och relation till ämnesinnehåll

I den här delen behandlas frågeställning nummer 2 som täcker elevernas uppfattning om värdeorden *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad* i relation till ämnesinnehåll. Fyra teman har framkommit i analysen för den här frågeställningen och presenteras i turordning nedan:

5.2.1 Ordbegränsningars påverkan

Ett framträdande tema som framkom hos eleverna i skola 1 som hade en god förmåga att förstå begreppen och dess innebörd i relation till ämnet uttrycktes i relation till formalia vid inlämningsuppgifter. Begränsning på antalet ord upplevde flera elever vara utmanande för att vara tillräckligt utförlig och nyanserad. Även om samtliga elever svarade att de upplever att prov och inlämningar har gjort det möjligt för dem att visa förmågor i enlighet med värdeorden, upplevdes det som svårt att vara tillräckligt utförlig och nyanserad vid för strama gränser vid skriftliga inlämningsuppgifter. Därmed också svårare att uppnå ett högt betyg. Exempelvis uttryckte de att det var svårt att vara utförlig och nyanserad på skrivuppgifter som rör ergonomi och träningslära när specifika detaljer och analyser behöver inkluderas i uppgiften. Nedan återges ett citat från en elev på frågan om hen uppfattar att prov och inlämningar har gjort det möjligt att visa fakta- eller reflektionskunskap med *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad* förmåga:

Elev 1: "Eh, ja alltså generellt ja. Men inte riktigt i Idrott och hälsa. Jag känner att vi har för få ord att skriva... Har man inte en sådan gräns kan man komma längre."

En annan elev uttrycker:

Elev 4: "Jag har tyckt att man fått vara väldigt begränsad på uppgifterna, vilket har gjort det svårare och skriva mer nyanserat för man har inte så mycket plats att skriva det."

Sammanfattnings framkom svar i elevernas utsagor att de uppfattar att begränsningar av formalia såsom ordbegränsning vid inlämningsuppgifter gjorde det svårare att nå betygskraven som innefattar utförlig och nyanserad nivå. Likväl uttryckte ett par av eleverna att även om de tyckte att begränsning på antal ord var för snäv, verkade ju andra elever klara av att nå ett högre betyg och gav därför förklaringen att de inte har utfört uppgiften på ett effektivt sätt.

5.2.2 Värdeord lika med betygsnivåer

Elevernas beskrivning av värdeordens relation till ämnesinnehåll var många gånger fåordigt men flera av eleverna kunde redogöra för vad som förväntas av dem på en allmän nivå, ofta i relation till betygsnivåer. Elevernas uppfattning om begreppen uttryckte former av synonymitet till olika betygskriterier. Några elever uttryckte exempelvis att *översiktlig* och *utförlig* förmåga som var likställt med E respektive C i betyg. Ord som: grundkunskap, grundläggande eller att få med det viktigaste sattes ihop med E-nivå. Beskrivningar som: utvecklat, detaljerad och förklaringar till C-nivå och för A-nivå ord som: flera, olika aspekter och faktorer. Nedan följer ett exempel från en elev när hen fick reflektera över de olika värdeordsbegreppen:

Elev 7: "Bara översiktligt... Då tänker jag ett E eller D. C ska man ha lite mer utförligt och så skulle man säga att A-betyget är mer nyanserat också som jag tolkar det."

Elevernas beskrivningar under det här temat uttrycker en uppfattning där begreppen härleds till de olika betygskriterierna och i samband med en mer allmän beskrivning av begreppens språkliga innebörd. Värdeorden kopplades tydligt till olika betygskriterier även om det inte alltid kunde konkretiseras till ämnesinnehåll.

5.2.3 Konkretisering till ämnesinnehåll

Få elever kunde beskriva värdeorden genom relativt välformulerade beskrivningar och tydlig koppling ämnesinnehåll och de som gjorde det ändamålsenligt gick på skola 1. Inom exempelvis träningslära beskrev en elev att uppgiften gick ut på att beskriva olika eller enskilda träningsformer och resonera kring möjliga utfall, återhämtning, kost samt olika former av rörelseaktiviteter inom träningsområdet. Vissa elever kunde redogöra för ämnesinnehåll inom ergonomi och gav beskrivningar om olika scenarion där bakomliggande riskfaktorer, återhämtning, val av träningsform, stresshantering och kost kunde påverka hur detaljerad en inlämning kunde vara för att nå ett högre betyg.

Ett exempel hittas hos följande elev när den ombads att beskriva en ergonomiuppgift där han fick möjlighet att uttrycka sin kunskap av *översiktlig*, *utförligt* och *nyanserad* förmåga:

Elev 10: "Måste vara ergonomiuppgiften som vi hade i höstas kanske. Där vi fick föreslå ergonomiska anpassningar, till exempel vid kassaarbete. Vi hade en figurativ person som jobbade i en butik och så skulle vi anpassa förutsättningarna. Det handlade om att lyfta tunga varor och kunna anpassa det ergonomiskt. Så skulle man visa olika perspektiv såsom kost, återhämtning, lyftteknik och förebyggande träning."

Liknande resonemang återfinns hos några få andra elever som beskriver hur de gjorde i form av träningslära-uppgifter. De förklarade varför de gjorde som de gjorde och vilka resultat det hade kunnat ge för att nyansera sina beskrivningar. Kontentan för eleverna inom det här temat var att beskriva i flera led, problematisera och lyfta flera aspekter inom området för träningslära samt ergonomi.

5.2.4 Oförmåga att konkretisera till ämnesinnehåll

Flera elever på båda skolorna hade däremot svårt att beskriva begreppens innebörd i förhållande till ämnet eller områden inom ämnet. Även om många av eleverna kunde återge specifika uppgifter där de hade fått möjligheten att tillämpa begreppen, kunde de inte redogöra för hur det i praktiken skulle gå till för att nå högre betygsnivåer. Vissa av eleverna kunde ibland beskriva begreppen mer i allmänhet när de fick tänka utifrån andra ämnen, men hade problem med att beskriva det i relation till ämnet Idrott och hälsa överhuvudtaget. Några av eleverna kunde inte reflektera eller var inte villiga att försöka beskriva ordens relation till ämnet i stort eller i förhållande till enskilda uppgifter. En elev fick beskriva vad hen trodde översiktlig förmåga innebar i förhållande till en ergonomiuppgift som genomfördes nyligen. Följande citat framkom exempelvis:

Elev 16: "Jag vet faktiskt inte. Eh, ingen aning vad jag ska säga på det."

Ovan oförmåga att konkretisera värdeorden i relation till ämnesinnehåll var påtagligt hos flera elever. När de ombads beskriva orden i relation till ämnet blev flera oförmögna att sätta det i ett sammanhang, även om de nyligen har gjort uppgifter där de har fått visa sådana förmågor.

6 **Diskussion**

I den här delen kommer undersökningens resultat att diskuteras i enlighet med frågeställningar och de teoretiska ramverk som har använts. Först behandlas metoddiskussion och senare diskussion av resultatet.

6.1 Metoddiskussion

Inledningsvis kommer studiens tillförlitlighet och trovärdighet att diskuteras i relation till val av metod och utförande. Denscombe och Larson (2016) skriver exempelvis att även om kvalitativ metod kan bidra till öppenhet och förtroende under intervjun, kan det också innebära att vissa informanter blir obekväma eller ovilliga att redogöra i detalj för deras uppfattningar i frågan vilket kan skada resultatets tillförlitlighet. Frågorna formulerades så att de inledningsvis kunde känna sig bekväma och kompetenta och även relationsbyggande samtal fanns innan, under och efter intervjuerna. På så sätt kan trovärdigheten i deltagarnas svar påverkats positivt.

Likväl var deltagarnas svar ofta vagt eller tveksam i sin karaktär och det kan bero på den maktställning som Denscombe och Larson (2016) syftar till vid kvalitativa intervjuer. Med anledning av maktbalansen bör det nämnas att vissa elever kan inneha större förståelse om begreppen än vad de faktiskt kommunicerade och således påverka studiens trovärdighet negativt. Om deltagarna påverkades av maktbalansen eller inte kan tyvärr inte fastslås. Det bör också sägas att forskaren kan ha missat detaljer eller implicit kommunikation som påverkar hur svaren tolkas i analysen, men forskaren har också bett deltagarna att utveckla eller förtydliga de gånger som situationen krävde det.

Kvalitativa undersökningar som genomförs med semistrukturerade intervjuform har både styrkor och svagheter. En styrka som lämpar sig väl med undersökningens huvudsakliga syfte hittas hos Dalen (2008). Enligt författaren kan kvalitativa intervjuer förmedla insikt om företeelser eller fenomen hos individuella personer. Uppfattningar av värdeord inom betygskriterierna hos gymnasieelever var det fenomen som den kvalitativa ansatsen riktades mot och är ett lämpligt sätt att få inblick om elevers uppfattning om skillnader, likheter och nyanser i frågan. Semistrukturerad intervjumetod ger förhållandevis stor frihet att utveckla frågor, följdfrågor och förtydliganden för att komma till en mer fördjupad beskrivning i svaren. Således var valet av metod väl lämpat för studiens syfte och frågeställningar.

Men det finns också utmaningar med valet av kvalitativ metod och den data som produceras. Urvalsprocessen är exempel på en sådan faktor, där deltagare har rekryterats i form av bekvämlighetsurval. Med andra ord har elever inom liknande grupperingar inom klassen rekryterats, vilket kan påverka svarsutfallet beroende på social ställning eller intresse för ämnet exempelvis. De två olika gymnasieskolorna är också relativt skilda i karaktär där den ena skolan har högre andel högpresterande elever, vilket också kan påverka resultatet i studien. På en av skolorna finns en större blandning med elever som har olika modersmål, vilket också kan påverka hur väl de kan uttrycka språklig kompetens i vissa fall.

En av styrkorna med studien är antalet elever som deltog i de kvalitativa intervjuerna. Totalt 17 elever på 2 olika skolor och 3 olika gymnasieprogram bidrar till relevant och nyanserad data i enlighet med studiens syfte och frågeställningar. Även om eleverna ibland var fåordiga i sina beskrivningar om begreppen i fråga, var de ändå villiga att försöka definiera och resonera sig fram på ett sätt som bidrog till ett resultat som är av nytta för studien. Studiens syfte var att undersöka hur gymnasieelever uppfattar värdeord såsom *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* inom betygskriterierna inom Idrott och hälsa 1, vilket resultatet också har framvisat och bidrar till ökad tillförlitlighet.

6.2 Resultatdiskussion

I den här delen kommer studiens resultat att vidare diskuteras utifrån undersökningens syfte och frågeställningar. Gymnasieelevers uppfattning av språkliga förståelse av värdeord i betygskriterierna inom Idrott och hälsa 1, samt hur de uppfattar samma begrepp i relation till ämnesinnehåll, var de huvudsakliga frågeställningarna.

6.2.1 Om språklig förståelse

Den första frågeställningen om hur gymnasielever uppfattar begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i relation till begreppens språkliga betydelse besvarades ofta genom osäkerhet och tveksamhet. Något som styrker resultaten även från tidigare forskning (Asp-Onsjö och Holm, 2014, Redelius och Hay, 2012, Sivenbring, 2016). Samtidigt kunde eleverna också resonera på ett relativt välformulerat sätt när de ombads beskriva begreppens språkliga innebörd i mer allmänna termer och det kan relateras till Isakssons (2021) studie som kom fram till att eleverna hade god språklig förmåga i relation till värdeord i betygskriterierna inom ämnet Samhällskunskap.

Analysen av deltagarnas svar för den första frågeställningen utgick från begreppens vedertagna definitioner samt literacitet, det vill säga hur väl en individ kan integrera med en text på olika sätt och tillämpa den ändamålsenligt. Även om några elever missuppfattade begreppens innebörd och betydelse, var de införstådda i att flera olika betygskriterier existerar och att det finns relevanta skillnader för att nå ett högt betyg kontra ett lägre betyg. Det kan vara så att eleverna har tillvägagångssätt att utföra teoretiska inslag inom undervisningen och nå höga betyg, även om de inte visar språklig förståelse eller literacitet i relation till begreppen.

Eleverna visade i hög grad språklig kompetens och kunde uttrycka synonymer och beskrivningar som var i linje med begreppens språkliga innebörd. Deras resonemang kring begreppens allmänna betydelse visade också hög grad av literacitet, det vill säga hur de använder begreppen i praktiken. Möjligtvis kan det indikera att elever som har en god språklig kompetens eller literatisk förmåga, också har lättare att förstå vad det innebär att få ett högre betyg. Frågan är hur väl det rimmar med skolans uppdrag om likvärdighet inom utbildningen? Om språklig kompetens är nyckeln till elevernas prestation, behöver också det svenska skolsystemet kunna möta och bilda eleverna som besitter en lägre språklig kompetens för att säkerställa en mer likvärdig bildning. På skola 2 var det tydligt att fler elever hade lägre grad av språklig kompetens och där kan det finnas anledning att arbeta aktivt med att tydliggöra begreppen i större utsträckning så att eleverna förstår innebörden.

6.2.2 Begreppens relation till ämnesinnehåll

Den andra forskningsfrågan behandlar gymnasieelevernas uppfattning om begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* i relation till ämnesinnehållet inom Idrott och hälsa 1. Deltagarnas svar och uppfattningar visades ofta genom osäkerhet, fundersamhet och tveksamhet, vilket också är i linje med tidigare studier som behandlar elevernas syn på begreppens allmänna hållning (Sivenbring, 2016, Redelius och Hay, 2012, Asp och Holm, 2014).

Majoriteten av eleverna var dessutom oförmögna att konkretisera begreppen i relation till ämnesinnehållet för Idrott och hälsa 1. Även om många var oförmögna att konkretisera begreppen i relation till ämnet så var samtliga elever av uppfattningen att prov och inlämningar hade möjliggjort för dem att visa *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad förmåga*. De flesta eleverna tyckte sig dessutom ha fått tillräcklig och nödvändig kunskap om vad som förväntades av dem i relation till vad som skulle utföras i enlighet för att få ett visst betyg. Samtidigt kan det också rimligtvis vara så att flera elever vet hur de bör bära sig åt för att nå ett högre betyg men har glömt detaljerna kring uppgiften och kan således inte konkretisera begreppen till ämnesinnehåll. Likväl har resultatet i studien inte kunnat uppvisa några tendenser för att kunna dra en sådan slutsats

Men det kan finnas skäl att konkretisera och förtydliga kommunikationen till elever om hur de olika betygsnivåerna kan nås i förhållande till ämnet Idrott och hälsa. Ämnesspecifikt språk, förenkling och synonymer kan exempelvis vara möjliga och viktiga verktyg för att tolka och bryta ner vissa begrepp inom styrdokumentet och på så sätt främja elevernas skolgång i enlighet med vad Hattie (2012) syftar till. Ämnens ökade fokus på kunskap och lärande inbegriper att lärare kan redogöra för eleverna med vad som är väsentligt och viktigt vid olika typer av uppgifter där begreppen tillämpas, så att eleverna är införstådda i hur de bör agera för att nå de olika betygsnivåerna (Sejer, 2014).

7 Sammanfattning och implikationer

Syftet med studien var att undersöka gymnasieelevers uppfattningar om begreppen översiktligt, utförligt och nyanserat på språklig nivå samt i relation till ämnesinnehåll. Resultatet i relation till språklig innebörd visade till stor del att eleverna kände sig osäkra i förhållande till begreppens innebörd men kunde också beskriva dess betydelse på ett relativt välformulerat sätt genom olika former av resonemang och redogörelser, vilket tyder på relativt hög grad av literacitet och språklig kompetens. Likväl fanns det några elever som uppfattar begreppen med förståelse som inte är i linje med dess egentliga innebörd, vilket kan anses som problematiskt.

Begreppens relation till ämnesinnehåll var ofta fåordigt eller i många fall obefintligt när de ombads att beskriva mer detaljerat i förhållande till moment där de har fått tillämpa begreppen. Likväl kunde några få elever redogöra i detalj för begreppens koppling till specifika områden inom ämnet. Deltagarna i studien resonerade främst till svårigheten att vara tillräckligt utförlig och nyanserad när för snäva ord-gränser tillämpades på uppgifter. Många elever visade förståelse för begreppen i fråga i och med att de återkommer i många gymnasieämnen och kunde därför applicera dess betydelse i mer allmän betydelse, men hade svårt att konkretisera det till ämnet Idrott och hälsa.

En möjlig slutsats är att lärare inom ämnet bör säkerställa och tydliggöra begreppen på ett mer detaljerat sätt när det kommer till uppgifter där elever behöver visa *översiktlig, utförlig* och *nyanserad* förmåga inom ämnet. Ett ämnesspecifikt språk, formulerat med ord som eleverna känner igen och förstår är av vikt för att konkretisera till det innehåll i ämnet som kräver fakta- och teoretiska förmågor.

Kvalitativa intervjuer täcker enbart en liten del av uppfattningen i frågan. Således kan det finnas betydligt större och bredare förståelse om begreppen och dess relation till ämnet i stort. Likväl kan det också vara av motsatt resultat om en bredare elevpopulation skulle intervjuas. Framtida studier på ämnet bör inkludera större elevgrupper och mer detaljerade intervjufrågor, gärna med en kompletterande kvantitativ metod för att möjliggöra en mer noggrann kartläggning i frågan. Det hade också varit av värde att utföra en interventionsstudie och aktivt arbeta med elevernas förståelse till de olika värdeorden för att utröna om det får någon betydelse för deras lärande och kunskap inom ämnet.

8 Referenslista

- Asp-Onsjö, L., & Holm, A. S. (2014). Kapitel 2 Styrning genom prov och betyg. *Att lyckas i skolan*, 31.
- Bergh Nestlog, E. (2019). Ämnesspråk: en fråga om innehåll, röster och strukturer i ämnestexter. *HumaNetten*, (42), 9-30.
- Dalen, M., Kärnekull, B., & Kärnekull, Ethel. (2008). *Intervju som metod* (1. uppl. ed.).
- Denscombe, M., & Larson, P. (2016). *Forskningshandboken : För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna* (3., rev. och uppdaterade uppl. ed.).
- Gustafsson, O., & Karlsson, E. (2021). *Språkets betydelse i teoretiska skrivuppgifter i ämnet idrott och hälsa: En textanalytisk studie om språklig färdighet och skriftproduktion i ämnet idrott och hälsa*.
- Hattie, John (2012): *Synligt lärande för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur
- Holmberg, P. (2013). Att skriva förklarande text. Text som deltagande i praktiker och aktiviteter. In (pp. 53-72).
- Isaksson, S. (2022). *Att förstå kunskapskraven i gymnasieskolan : En enkätstudie om gymnasieungdomars förståelse av kunskapskraven i samhällskunskap samt vad som påverkar denna förståelse* (Dissertation). Hämtad 2023-04-24 från <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-195054>
- Krokmark, T. (2007). Fenomenografisk didaktik – en didaktisk möjlighet. *Didaktisk Tidskrift*, 17(2-3), 1-50. Hämtad 2023-05-05 från: <http://www.tomaskrokmark.se/Fenomenografiskdidaktik%202007.pdf>
- Larsson, H. (2016). *Idrott och hälsa: i går, i dag, i morgon*. (1. uppl.) Stockholm: Liber
- Marton, F., & Svensson, L. (1978). The phenomenography of learning outcomes - An example from a research course in medicine. In F. Marton, D. Hounsell, & N. J. Entwistle (Eds.), *The experience of learning* (pp. 232-244). Scottish Academic Press.

Modell, N., & Gerdin, G. (2022). 'But in PEH it still feels extra unfair': students' experiences of equitable assessment and grading practices in physical education and health (PEH). *Sport, Education and Society*, 27(9), 1047-1060.

Redelius, K., & Hay, P. (2012). Student views on criterion-referenced assessment and grading in Swedish physical education. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 17(2), 211-225.

Ruin, P. (2021) Forskare: Därför är det extra svårt att sätta betyg i idrott. Hämtad: 2023-05-19 från: <https://www.vilarare.se/praktisk-estetiska-amnen/forskning/forskare-darfor-ar-det-extra-svart-att-satta-betyg-i-idrott/>

Sejer, I. (2014). "Betygsättningsprocess i ämnet idrott och hälsa En studie om betygsättningsdilemman på högstadiet". Örebro Studies in Sport Sciences 21. Örebro Universitet. Hämtad 2023-04-04 från: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:757718/FULLTEXT01.pdf>

Sejer, I. (2016). Betygsättning–ett (o) möjligt uppdrag?. *Hur är det i praktiken?*, 134. Hämtad 2023-04-19 från: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:911706/FULLTEXT01.pdf#page=134>

Sivenbring, J. (2016). *I den betraktades ögon. Ungdomar om bedömning i skolan.*

Skolverket (2011) Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011. (2011). Stockholm: Skolverket

Skolverket. (2014). *Bedömningsstöd i ämnet idrott och hälsa – gymnasieskolan.* Hämtad 2023-04-12 från: <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/bedomning-i-gymnasieskolan/bedomningsstod-i-amnen-pa-gymnasial-niva/bedomningsstod-i-idrott-och-halsa-pa-gymnasial-niva>

Skolverket (2023). *Sätta betyg i gymnasieskolan.* Skolverket. Hämtad: 2023-04-12 från: <https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/betyg-i-gymnasieskolan/satta-betyg-i-gymnasieskolan>

Svenska Akademin. (2021). Svenska Akademiens ordböcker. Hämtad: 2023-04-18 från:
<https://svenska.se/tre/?sok=%C3%B6versiktig&pz=1>

Svenska Akademin. (2021) Svenska Akademiens ordböcker. Hämtad: 2023-04-18 från:
<https://svenska.se/tre/?sok=utf%C3%B6rlig&pz=1>

Svenska Akademin. (2021) Svenska Akademiens ordböcker. Hämtad: 2023-04-18 från:
<https://svenska.se/tre/?sok=nyansera&pz=1>

Vetenskapsrådet. (2018). Etik i forskningen. Stockholm: Vetenskapsrådet.

9 Bilagor

Bilaga 1 – Intervjuguide

1. Hur gammal är du?
2. Vilket program läser du?
3. Går du någon idrottsaktivitet utanför skolan? Eller har du gått i någon idrott tidigare?
4. Vad tycker du om ämnet Idrott och hälsa? Skatta dig mellan 1–5 där 1 är det lägsta och 5 är det högsta betyget.
3. Har du läst kursen Idrott och hälsa 1 på gymnasiet?
4. Vilket betygsmål hade du innan du började kursen?
5. Vilket betyg fick du?

Vi ska prata lite om olika ord som står i betygskriterierna. I betygskriterierna för nästan alla ämnen står det exempelvis *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* för att kunna uppnå ett visst betyg. Det gäller ju även Idrott och hälsa och vissa teoretiska områden som exempelvis kost, ergonomi, friluftsliv och träningslära. Det kan till exempel vara när du ska visa faktakunskaper eller reflektera kring om hur motion eller friluftsliv påverkar din hälsa. Där behöver man visa *översiktlig*, *utförlig* och *nyanserad* förmåga för att nå ett visst betyg.

5. Hur har du och din lärare i idrott tillsammans diskuterat begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat*?
6. Hur har du diskuterat begreppen *översiktligt*, *utförligt* och *nyanserat* med dina klasskamrater eller mentor?
7. Uppfattar du att prov och inlämningar har gjort det möjligt för dig att visa fakta- eller reflektionskunskap där du får visa *översiktlig*, *utförlig* eller *nyanserad* förmåga?
8. Kan du ge exempel på någon uppgift eller prov där du fick visa sådana förmågor?
9. Vad tänker du det innebär att visa översiktlig förmåga inom Idrott och hälsa eller den uppgiften du gjorde?
10. Vad tänker du det innebär att visa utförlig förmåga inom Idrott och hälsa eller den uppgiften du gjorde?
11. Vad tänker du det innebär att visa nyanserad förmåga inom Idrott och hälsa eller den uppgiften du gjorde?

(Vid behov)

Är det något område du kan väldigt mycket om? Det kan vara vad som helst... exempelvis något speciellt fotbollslag, Harry Potter, rymden med mera...? Om du tänker utifrån det ämnet du kan mycket om, hur skulle du beskriva översiktlig, utförlig och nyanserad kunskap kring det?